

המשך פעילויות בעקבות הסיפור - המפוחית

מאת: תמר מאיר
איורים: יעל אלברט
הוצאה: כתר
קבוצת גיל: כִּתָּה ב'

האזינו לסיפור "המפוחית"
אנו מזמינים אתכם/ן להאזין להקלטה הקסומה של הסיפור "המפוחית", מאת: תמר מאיר | איורים: יעל אלברט
| הוצאת: כתר (כיתות ב')

יוצרים ומגישים: ירדן בר כוכבא | הלפרין ודידי שחר
מוזיקה ונגינה: טל בלכרוביץ'
פתיח: דידי שחר
מפוחיות: גיא דגן

מוכנים/ות? מת? חי? לים!

איך מתעודדים?
"גם בזמנים קשים מאוד – שמולק יכול לסמוך על המפוחיות שלו" | ומה עוזר לכם ברגעים קשים? תוכלו לשוחח

ולשתף ברעיונות לעידוד כשקשה או עצוב: זו יכולה להיות מנגינה, חלום או אולי חיבוק ממישהו אהוב.

מוזיקה פעימות של לב וזיכרון

אילו מנגינות אהובות עליכם? כדאי לחפש ולהאזין ביחד למנגינות שנעים לכם לשמוע כשאתם עצובים או שמחים, מנגינות של בוקר, או כאלה שעוזרות להירדם. אפשר ליצור פסקול משפחתי של מנגינות אהובות ולהאזין לו כשמתחשק.

קופסת חלומות

שמולק מניח את השיניים שנשרו בקופסה ואוסף אותן. גם אתם יכולים להכין קופסה, לקשט אותה ולהניח בה חפצים היקרים לליבכם, כמו אוצרות שמצאתם, או ציורים של חלומות שתרוצו לממש בעתיד.

פינטרסט

[יצירות, שירים ופעילויות נוספות בפינטרסט של ספריית פיג'מה.](#)

דְּמוּיוֹתֵיהֶם שֶׁל יֵאֱנוֹשׁ קוֹרְצָאֵק וְשֶׁל סְטֶפְנִיָּה וִילְצ'יִנְסְקָה
בֵּית הֵיתוּמִים שֶׁל יֵאֱנוֹשׁ קוֹרְצָאֵק וְסֵטְפָה וִילְצ'יִנְסְקָה פֶּעַל שְׁנַיִם רַבּוֹת לַפְנֵי מַלְחַמַת הָעוֹלָם הַשְּׁנִיָּה וְהִיא מֵרֶכֶז
חֵינוּכֵי עֶשִׂיר וּמְפֹתַח שֶׁהִשְׁפַּעְתּוּ עַל הַחֵינוּךְ נִמְשַׁכְתָּ גַם בִּימֵינוּ.

"לִילֵד זְכוֹת לְרִצּוֹת" זְכוֹת לְהַתְפַּתַח וְלִהְבִּשִׁיל, וְלֵאחֲרַי שֶׁהִבְשִׁיל, לְהַנִּיב פִּירוֹת."
[יֵאֱנוֹשׁ קוֹרְצָאֵק, "רִגְעִים חֵינוּכִיִּים", כְּתָבִים, כֶּרֶךְ א, "יָד וְשֵׁם", "הַקִּיבוֹץ הַמְּאוּחָד" וְ"בֵּית לֹחֲמֵי הַגִּטְאוֹת", 1996,
עֵמ' 119]

בְּמֵרֶכֶז הַסֵּפֶר עוֹמֵד מִסְעוֹ שֶׁל יֵלֵד לְהַגְשַׁמַת חִלּוּמוֹ. הַהֵתְמַדָּה וְהַנְחִישוֹת שֶׁהוּא מְגַלָּה לְצַד תְּמִיכַתְם שֶׁל מְבוּגְרִים
מִיִּטְיָבִים מְסִייעוֹת לוֹ בְּהַגְשַׁמַתוֹ.

לְהַעֲשֶׂרָה לְמוֹרָה ² עַל דְּמוּתוֹ שֶׁל יֵאֱנוֹשׁ קוֹרְצָאֵק וְעַל מִשְׁנֵתוֹ הַחֵינוּכִית, מִשְׁרַד הַחֵינוּךְ דְּמוּתָהּ שֶׁל סֵטְפָה
וִילְצ'יִנְסְקָה וּבֵּית הֵיתוּמִים ² [סֵרְטוֹן](#) "מִוְרֶשֶׁת"- "בֵּית עֵדוּת" סֵטְפָה [וִילְצ'יִנְסְקָה](#) ² הַמְּכוֹן הַחֵינוּכִי הַיִּשְׂרָאֵלִי ע"ש
יֵאֱנוֹשׁ קוֹרְצָאֵק.

שִׁיתוּף הַהוֹרִים ² כְּדֹאֵי לִיִּדְעַת אֶת הַהוֹרִים עַל קְבֻלַּת הַסֵּפֶר, לְסַפֵּר לָהֶם בְּמָה הוּא עוֹסֵק ² מִסְעוֹ שֶׁל יֵלֵד לְהַגְשַׁמַת
חִלּוּמוֹ ² לְשִׁתְּף אוֹתָם בְּנִעֻשָׁה בְּכִיתָה וְלַעֲדֹכֵן אוֹתָם שֶׁהִסְפֵּר בְּדֶרֶכּוֹ הַבֵּיתָה.

הַעֲרָה ² בְּשֶׁל גִּילָם שֶׁל הַיְלָדִים כְּדֹאֵי לְהַתְמַקֵּד בְּעוֹלְמוֹ שֶׁל הַגִּיבּוֹר וְלִהְיִמְנַע מִלְעֲסוֹק בֵּיתְמוֹת, בְּשׂוֹאָה וּבְסוּפּוֹ
הַטְּרָגִי שֶׁל בֵּית הֵיתוּמִים; נוֹשָׂאִים אֵלֶּה נִלְמָדִים בְּכִיתוֹת גְּבוּהוֹת יוֹתֵר, עִם הַתְּבַגְרוֹת שֶׁל הַיְלָדִים.

בְּחִירָה ² כְּדֹאֵי לְבַחֹר מִמְּגוּוֹן הַפְּעִילוּיֹת אֶת אֵלֶּה הַמְּתַאִיְמוֹת לְמוֹרָה וְלְכִיתָה.

כּוֹחוֹ שֶׁל חִלּוּם

"גַם בְּזִמְנֵים קָשִׁים מְאֹד ² שְׁמוּלֵק יִכּוֹל לְסַמּוֹךְ עַל הַמְּפּוֹחִית שֶׁלוֹ" ² הִיכּוֹלוֹת וְהַחוֹסֵן שְׁשִׁמּוּלֵק מְגַלָּה מְסִייעִים לוֹ
לְהַתְמוּדֵד עִם אֲתַגְרֵי הַחַיִּים, מְעוֹרְרִים הַזְדָּהוֹת אִיתוֹ וּמַהוּוִים הַשְּׂרָאָה:
הַצְּבַת מִטְרוֹת, הַתְּמַדָּה וְנַחֲשִׁישוֹת מְסִייעוֹת בְּפִיתוּחַ חוֹסֵן וּבִיצִירַת מִשְׁמַעוֹת. דְּמוּת מְבוּגֵר מִשְׁמַעוֹתֵי וּמִיִּטְיָב ²
מְבוּגֵר שְׁמַאזִין לִילְדִים, מְכַבֵּד אֶת חִלּוּמוֹתֵיהֶם וְתוֹמֵךְ בָּהֶם.

מוזיקה לנפש ☒ למוזיקה כוח מרפא, מרגיע ומשמח. היא נותנת ביטוי לרגשות ומעודדת תנועה.
דחיית סיפוקים ☒ בדומה לשמולק, שחסך כסף כדי לקנות מפוחית, ילדים לומדים לדחות סיפוקים בחיי היום-יום, בכיתה, עם חברים או בבית.

קריאה

לפני הקריאה

מידע מקדים ☒ בית יתומים ☒ כדאי לתווך לתלמידים את המושג ולספר כי בית היתומים שבסיפור היה מקום שגדלו בו ילדים שלא היו להם הורים, אבל יאנוש, סטפה וכל צוות העובדים דאגו להם לבגדים, לאוכל, לעזרה בלימודים, לחיבוק ולעידוד וחינכו את הילדים לאחריות, לעזרה בתחזוקת הבית ולערבות הדדית בין גדולים לצעירים מהם. מומלץ להציג בפני התלמידים את הדיוקנאות של המחנכים ושל שמולק כדי לתת תוקף לפן ההיסטורי של הסיפור.

[דיוקן שמואל גוגול](#)

הטרמה ☒ אפשר להשמיע לתלמידים [נעימת מפוחית](#) ולשאל אותם: האם אתם מזהים את כלי הנגינה? איך הכלי הזה נראה לדעתכם? אילו תחושות מעוררת בכם המוזיקה הזו? אפשר גם להראות להם תמונה של מפוחית או מפוחית אמיתית ולהתנסות בנשיפה.

קריאה ראשונה – כדאי לקרוא את הסיפור בקבוצות קטנות, כשלכל תלמיד עותק אישי משלו. כך יתאפשר לכל אחד לעקוב אחר הדמויות ולהבין אילו חלקים בסיפור מתרחשים במציאות ואילו בדמיון.

אפשרויות לקריאת הספר: קריאה רציפה בשני חלקים בשל אורכו. כדאי לקרוא עד החלק שבו שמולק חולם על מפוחית משלו, אך אינו יודע כיצד ישיג את הכסף. כאן תוכלו לעצור ולנהל דיון ניבוי: מה, לדעתכם, יעשה שמולק? ולמוחרת כדאי להיזכר בסיפור המעשה עד כה בהשתתפות התלמידים. לאחר הקריאה תוכלו לשאול שאלות הבנה ☒ מה רצה שמולק ומדוע? היכן הוא חי? מי היה יאנוש קורצ'אק? ומי הייתה סטפה וליצ'נסקה? מה עשה שמולק למען הגשמת החלום שלו?

שיח רגשי ☒ אילו רגשות עלו בכם כששמולק חלם על מפוחית? האם חשבתם שיצליח להגשים את חלומו? מדוע? מה הרגשתם כאשר הוא קיבל שתי מפוחיות? מדוע, לדעתכם, הוא קיבל שתי מפוחיות? אילו רגשות מעלה בכם הספר?

"שמולק ממשיך לחלום" ☒ הזמינו את התלמידים להתבונן באיור ושאלו: איך מרגיש שמולק ולמה? איך שמולק

הרגיש, לדעתכם, עד שהצליח לחסוך מספיק כסף?

שיחה

מדברים על הספר

קשר לחיי הילדים? איך אתם מרגישים כשאתם ממתינים למשהו שאתם מאוד רוצים? האם תרצו לשתף בחלום מיוחד שיש לכם? האם אתם מנגנים? אילו עוד תחביבים יש לכם?

נפלה לי שן? חוויית נפילת השיניים מאפיינת את גיל הילדים. אפשר לשאול: איך אתם מרגישים כשמתנדנדת לכם שן? האם יש מנהג מיוחד בבית סביב שיניים שנפלו?

מערך

להרגיש את המוזיקה

"הוא מנגן כשהוא שמת, הוא מנגן כשהוא עצוב, הוא מנגן לעצמו, הוא מנגן לאחרים. הוא מנגן כשטוב, הוא מנגן אפילו כשרע." תוכלו לכתוב את המשפט על הלוח ולהזמין את התלמידים לחפש אותו בספר. אפשר לשוחח ולשאול: מהי רואה שמולק במוזיקה? איך היא משפיעה עליו? איך היא משפיעה על מצב הרוח שלו? איך זה בא לידי ביטוי בכתוב ובאזור?

מוזיקה כהשראה? אפשר להשמיע לילדים מוזיקה בסגנונות שונים ולתת להם לצייר בזמן ההאזנה. אפשר גם ליחד זמן להאזנה דוממת ולבדוק יחד אילו תחושות מעוררת בהם ההאזנה, ואם הם מעוניינים להמשיך ולשלב מוזיקה בשגרת היום בכיתה.

שיתוף במנגינה אהובה? אפשר להזמין בכל בוקר תלמיד או תלמידה שישמיעו לכיתה שיר בעל משמעות עבורם ויספרו מדוע בחרו בשיר זה.

יצירה

מחלום למציאות

בהשראת שמולק, הזמינו את התלמידים לחשוב על חלום שיש להם והגשמתו תלויה בהם משהו חדש שהם רוצים ללמוד או להכין (ולא חלום שהגשמתו אינה תלויה בהם, למשל, שיקנו להם משהו). הזמינו אותם לצייר או לכתוב על דף את החלום ומסביבו את הדברים שכדאי, לדעתם, לעשות בשביל להגשים אותו.

תיבת חלומות אפשר להכין יחד תיבת חלומות שניתן לקחת הביתה ולהציע לתלמידים לרשום בתוכה את החלומות שלהם.

אפשרות נוספת היא לערוך בכיתה תהליך ארוך טווח ולבדוק מדי פעם אם החלום לקראת הגשמתו, אם הוא כבר התגשם, ואולי אם הילדים מעוניינים להחליף אותו בחלום חדש. כדאי לשתף בזוגות או בקבוצות קטנות.

www.pjisrael.org עוד פעילויות באתר ספריית פיג'מה